

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknél, körjegyzőknek és tanítóknak 8 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Társszerkesztő: Dr. Dudek János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. szám.

Hirdetési árak: Egy háromhasábos petitsor ára bélyegen kívül 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., 60 fill. bélyeggel együtt.

Esküdszéki tárgyalás.

F. év majus havában először történik, hogy az új nyitramegyei esküdszék nagyobb szabású bünperekben ítélkezik. Ügyvédek, földbirtokosok, gazdatisztek, kereskedők, kocsmárosok mind leteszik a polgári ruhát és a Justitia tógájába öltözködve döntenek polgár- és embertársaik élete és halála felett.

Az esküdszéki tárgyalás ez alkalommal eltart, mint alább látni fogjuk, teljes 12 napig, vagyis május 7-től május 18-áig, azaz egyik hét hétfőjétől a következő hét péntekéig. Szó sincs róla, hogy a szabadelvűség ezen „vívmanya” súlyos terhet rak a polgárok nyakába, és jelentékeny megkárosításával jár az államnak, vagyis közvetve az adózó polgárságnak. Mert vegyük csak az első esküdszéki főtárgyalást, mely febr. 7-én ment végbe. Itt egy kazal gyujtogatás tárgyalása az államnak 300 frtjába került. Mindenesetre jóval többbe, mint a mennyit az egész kazal ért. Holott a rendes tvszéki tárgyalás összes költségei nem kerültek volna többbe 30 frtnál.

Mint látjuk, a törvényszék jóval jutányosabban dolgozik, nem is beszélünk a munka értékéről.

Hogy az esküdtek maguk is miként

fogják fogadni az új megtiszteltetést, arról, úgy hiszem, senki sem kételkedik. Mondjuk most a tavaszi munka idejében teljes két hétre elvonni munkájuktól a földbirtokost, bérlőt, és kitenni fásasztó tárgyalásnak reggeltől estig egy és ugyanazt az embert, azaz egy és ugyanazt az esküdszéket teljes tizenkét napon át, az még a tárgyalásokhoz hozzá szokott bírót is kimeríti. Hát még azokat a polgárokat, a kik már elszoktak attól, hogy napokon át figyelmesen a padokban üljenek.

Nem is említjük, hogy a számukra kiutalt költség elégtelen a fentartáshoz. Mert, hogy vidéki ember, intelligens ember hogy fogja magát fentartani a napi 6 korona kárpótlásból, a mit a törvény számára kiutalt, az gondot okozhat. Megérjük nemsokára, hogy az esküdszéki sorsolástól úgy fognak rettegni az emberek, mint valamikor a katonasortól. És ha valakit kisorsolnak esküdtnek, azoknak részvétőket fogják tolmácsolni ismerőseik. Ezt bizvást már most is megtehetik.

A papság bizalmi állásánál fogva fel van mentve e tehertől. Nagyobb baj lesz, ha megvalósul az, amit az ügyvédek között rebesgetnek, hogy t. i. az ügyvédek kifogásolni fogják egymást. A

védő ügyvédnek joga van azokat kifogásolni, akiket neki tetszik. És ha ezek a kifogásoltak az esküdszéknek éppen ügyvédi tagjai lesznek, a törvényszéknek is bajos lesz beavatkozni, mert, hogy kinek kiben van bizalma, kiben nincsen, azt még a bíró sem képes megítélni és csak akkor lehetne a bíróság részéről közbelépni, ha a visszaélés már kézzelfogható lenne. — Hogy akkor a pótesküdtre, kik első sorban némileg védve vannak a szél ellen, — kerülne a sor, az önkényt érthető.

Az esküdszék tagjai a jövő május hóban a következő csoportokra oszthatók: Ügyvédek: Bohunka Géza, Kovách Imre, Adler Ármin, Szemieskó József, dr. Munk Mór, Druga József, Lange Gyula és Mitták Albert; bérlők: Deutsch Mihály, Vagyon Moskó; kereskedők: Steiner Albert, Schwarz Márk, Pindorfer Ede, Neuman Izidor; földbirtokosok: Babó József, Szpál Mihály, b. Schmertzing István, Híkis Antal; gazdatisztek: Gross Hugó, Kund Árpád; magánzó: Jancsik Gyula; kocsmáros: Veiss Béni, Lapkál Ágoston; iparos: Csernyák József; Ertler Ármin zálogháztul.; Boróczy György, nyug. aljárásbíró; Klein Lajos, molnár; Braun Vilmos, kávé és Fodor József takarékpénztári igazgató.

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

A pogány.

Irtta: Schwartz Józsika.

Cserfi Iván fogalmazó volt a minisztériumban. Ugyan lehetett volna ő már titkár is, ha principálisa nem lett volna olyan vallásos, s ő az ellenkezője. Például a principális úr vasárnap a viláért sem vett volna tollat kezébe abból a szándékból, hogy vele írjon. Csak pipázott egész délelőtt, s a borzasztó füstgomolyokon keresztül mérges pillantásokat vetett Ivánra, mint rakesztül a sok fekete betűt a fehér papirosra. (A beavatottak azt rebesgették, tulajdonképen azért haragszik a principális úr reá, mert Iván egyszer, jobb időöltésnek híjában, egy verset irt holmi morgó, fitikus principálisról, vasárnap délelőtről s a pipafüstről.)

De igazába véve, csakugyan pogány ember volt Cserfi Iván, még rosszabb a bibliai pogányoknál, mert azok legalább faragott képet csináltak maguknak, hogy azt imádják. Szivtelen volt, mint minden vallástalan ember, kit gyermekkorában hiába tanit arra édes anyja, hogy lelkünknek épp oly szüksége van imádságra, mint

testünknek az eledelre. Szerencse, hogy nem voltak milliói, mert abból szegény ember, vagy jótékony-cél soha egy fillért sem látott volna.

Rideg és közönyös volt minden iránt, s mikor két évvel ezelőtt az édes anyját temették, még akkor is vállvonva, közömbösen beszélt: meghalt, persze meghalt, hisz mindannyian élünk és meghalunk... De amilyen rút és hosszú volt rossz tulajdonságainak lajstroma, éppen oly szép, megnyerő, délcég alak volt külsőleg. Igaz, hogy hizelegni sem tudott, de bizonyára a szemében volt valami bűvös erő, hogy megtudta nyerni egy édes bájos jó kis leány szivecskéjét, ki igen sokat ábrándozott, és különösen akkor, ha Cserfi Iván szivtelenségéről beszéltek neki. Hiába színezték előtte léhának, könnyelműnek, rossznak, Erzsike csak konokul rázta szöke kis fejét — nem lehet igaz, nem lehet igaz! S ha igaz, hát megtértem, meg fogjátok látni, majd meglátjátok!

És a sors néha olyan furesán dobálódzik az emberi szivekkel! A legjobbat és legtisztábbat oda gurítja a legrosszabb és legfeketebbéhez. Azaz mégis bölesen rendez a Gondviselés. A tiszta szivnek tisztátlant ad, hogy azt megtisztítva a salaktól, megérdemelje a boldogság jutalmát.

De szegény gyöngé kis Erzsike, nagy lelki-erő kell ám ehhez!

Hanem Erzsike tovább is csak rázta fejét: majd meglátjátok! Pedig ha megtudta volna érteni, hogy az a fekete sziv érdemtelen hozzá, nincs, hiányzik nála még a leggyöngébb érv is, a szerelem, s inkább csak hiúsága, mint boldogsága van kielégítve e házasság által.

És a mosolygó Erzsike mikor az oltár elé ment szép vőlegényével, akkor mosolygott utoljára, s aztán elfelejtett mosolyogni. De megtanulta a sirást. Azaz, jaj volt neki, ha férje meglátta könnyeit, — az utálatos könnyeket!

— Iván kérlek — könyörgött remegve Erzsike — ne haragudj, többé nem sírok.

— Nem is értem, mit pityeregsz mindig, miáltal tönkre teszed az életemet!... Van sok szép ruhád, szép lakásod, kényelmed — tehát mit akarsz még?!

— Oh Iván! mit ér nekem mindez, ha szivem bánatos.

— Nevetséges vagy! — kiáltott ingerülten Iván. — Nem tudsz mást, mint szivről sóhajtozni és szent dolgokról prédikálni. Pedig már megmondtam, hogy halálra kinzol ostoba fantáziáddal. A sziv egy érzéketlen alkatrésze az embernek, Isten pedig nincs. S ha még egyszer látlak pityeregni, itt hagylak és becsapom az ajtót!

Erzsike mozdulni sem mert. Gépiesen ült le

A tárgyalás összesen öt bűnesetre, illetőleg bűneset-csoportra fog kiterjedni; és pedig május 7. és 8-án Micsek József, nagysurányi lakos, szándékos emberölés és kétrendbeli lopás miatt kerül vád alá. Május 9-én Duga Sámuel és Ligacsin gyujtogatás miatt; 10-én özv. Bobula Erzsébet ugyancsak gyujtogatás miatt; 11. és 12-én Horváth János, Horváth András és Horváth István hatóság elleni erőszak és rablás miatt; végre a legnagyobb szabású lesz a galgóczi eset május 14-18-ig, mikor Tomásovits Ferenc, Klucsár József és Karász Veron gyilkosság miatt állanak törvényt, mert ez utóbbinak férjét az asszony biztatására meggyilkolták.

A négy első esetben maga Sándor Géza, törvényszéki elnök, az utóbbin Mazóly Antal kir. táblai bíró elnököl.

A tárgyalás azért is húzódik el oly sokáig, mert a törvény rideg betűje szerint a vádlott és a tanúk összes vallomásait az esküdtszék számára magyarul kell tolmácsolni, még akkor is, ha ezek a tanúk vallomási nyelvét értik. Mindenesetre különös lesz az, midőn azt, amit az esküdtszék tagjai amúgy is értenek, még egyszer számukra lefordítják. A törvényszék tudvalevőleg szükség esetén tótul, vagy németül intéz kérdést a felekhez és csak a jegyzőkönyvet vezetik magyarul.

A fordítás és tolmácsolás tehát csaknem kétszer olyan hosszúra fogja nyújtani a tárgyalást, mint más körülmények közt tartott volna, s ha ez a tolmácsolás talán még felesleges is lesz, nem hisszük, hogy az esküdtek valahogy nagyon kíváncznának utána. De hát a törvény így rendelkezik, tehát meg kell lennie.

Mindezen okoknál fogva egy cseppet sem tudunk lelkesedni az esküdtszékért. A bírói kar nálunk, hála Istennek, olyan tekintélynek örvendett, hogy azt polgárokkal megtoldani egészen felesleges volt.

a szoba valamelyik sarkába, mindennek dacára Iván mégis előszedte kalapját, botját és fűtyörészve távozott.

Erzsike szomorúan nézett reá, s mikor bezárt az ajtó Iván mögött, csak akkor mert sóhajtani. Oly szép tavaszi verőfény ragyogott odakinn. Mindenki a szabadba vágyott, mindenki élvezni akarta a soká nélkülözött meleg napsugarakat, csak Erzsikének kellett otthon maradnia. Iván nem is hívta magával. De nem ezért sóhajtott keservesen, szívesen lett volna ő mindig otthon, csak Iván változnék meg már egyszer.

Nehez a buzát megtisztítani a konkolytól, s hátha pusztá konkoly van már mindenütt, hogy lehessen abból buzát szedni!?

Erzsike nem remlt már. Nagyon is gyöngye volt ő ahoz, most már nem is rázta szöke kis fejét: majd meglátjátok, majd meglátjátok!

Hisz meglátták azt, amit előre megjósoltak. Egy szép napon jött is érte mamája, és vitte haza a megtört, beteg gyermeket. És ekkor történt — talán először Iván életében — hogy megdöbönt. De csak az első pillanatban, aztán újra a régi lett, ki fűtyörészve keresi botját, kalapját, hogy sétálni menjen. A kis Erzsikét pedig gyötörte a láz. Beteg volt, nagyon beteg, s még lázas álmaiban is csak a hitetlen embert emlegette.

Az összes állami tisztviselők között éppen a bíróság volt az, mely legkevesebb okot adott kifogásokra. Éppen azért a jogilag képzett férfiakat paralizálni a laikus elemmel olyan vívmánya a liberalizmusnak, mint, mondjuk a szabadelvűségnek többi vívmányai is. A polgárok nagy megterhelésével, sőt anyagi kárával, az állam kiadásainak tetemes megszorításával fog jární, anélkül, hogy a dolgon csak egy cseppet is segítsen.

Hasznos tudnivalók a dinya nagyban való termeléséről.

Az utóbbi években a dinya-kereslet nemcsak a bel-, de a külföldön is jelentékenyen fokozódott s mert külföldön e nemes gyümölcsöt nem igen termesztik, Magyarország dinya kivitele évről-évre fokozódik. Megérdemli tehát e növény, hogy termelésével e helyen is kissé behatóbban foglalkozunk.

A dinya nem minden talajon terem meg, kötött, nedves, mocsaras vagy vizenyős lápföldeken kár termesztetni, mert csak a humuszdús, mely rétegű, síkfekvésű homok, vályog, vagy középkötöttségű talajt szereti. Ilyen talajon megfelelő trágyázás mellett több éven át egymásután is termelhető, de mindenesetre jobb neki a vetéscseréltetés helyet adni. Legjobb előveteménye valamely gabona növény, kevésbé jó a takarmány, de kapás növény gyeptörésben durva rostú és kevésbé izletes dinya terem. Mindenesetre jó trágyaerőben levő talajt kíván és sikeres termelése a trágyázást okvetlenül feltételezi. Legjobb alája a sertéstrágya, baromfi ürülék, hamu, állati és növényi hulladékokból készített kerti vagy erdei iszappal kevert komposzt. Éretlen trágya a dinya buja sarjadosását segíti elő és az állati paraziták fészket képez. Kat. holdankint — fészkek-trágyázást feltételezve — 10—15 szekér trágya szükséges. A műtrágyák közül a chilalétrum és szuperfoszfát bizonyult kitünő hatásúnak. A chilalétrum, a melyből kat. holdankint 80—100 kg. szükséges, teljes két héttel siettette a beéledést, a mi a dinyénél roppant nagy horderejű dolog. A szuperfoszfát, a melyből kat. holdankint 150 kg. szórando ki, a termést 30—40%-al fokozta, s a szuperfoszfátot talajról túlnyomólag nagy dinyék kerültek is, a mely körülmény egymagában is indokolttá teszi

e becses trágyaszor használatát, mindenesetre nagy eredményeket lehet elérni a két trágyaszor kombinált használatával.

A dinyének szánt talajt aratás után tarlószántásban, ősszel mély szántásban, tavasszal pedig grubberolás vagy közép mély szántásban kell részesíteni, ezután pedig a talajt megboronálva simára kell lehengerezni. A terület most már két-három holdas parcellákra osztandó, közöttük egy ölnyi széles utat hagyva.

Sárga dinyénél a fészkek 1— $\frac{1}{2}$ —2, a görög dinyénél 2—3 m-re esznek egymástól. A gödör mélysége 40—30 cm., szélessége 40—50 cm. legyen s ezen gödörbe kell tenni a komposztot, melyből minden gödörre 10—15 kg. számítandó. A komposztra apróra morzsolt föld szórando, elegyengtetendő s a fészkek középső része tányeralakúvá formálendő, nedvesebb területeken azonban a fészkeket 15—20 cm. magas halmok alakjában kell készíteni.

Szántóföldi termelésnél a palánta nevelést rendszeren mellőzzük, mert a magról való nevelés is jól sikerül. Hogy azonban korai ujdonságot is nevelhessünk, célszerű lesz a bevetendő terület egy kis részét palántázni. Ezt legegyszerűbben úgy eszközölhetjük, hogy gyeptörést vágunk fel kocka alakban s azt valamely védett, a nap melegének kitett helyen lótrágyára fektetjük le, úgy, hogy gyeper része alul legyen; felső földes részébe az ültető fával lyukakat furunk, azokba a magot elhelyezzük s finom komposzttal beszórujuk s állott vízzel gyakrabban megöntözve éjjelre betakarjuk. Ha a csirázásnak indult palánta első leveleit hozza s éjjeli fagyástól immár nem kell tartani, a palántát a gyeptöréssel együtt kiültethetjük a fészkekbe.

Az egyenesen kiültetendő magot is célszerű előcsirázásnak alávetni, hogy így gyorsabban fejlődjen. Előcsirázhatunk áztatással vagy pedig oly módon, hogy a magot kerti földdel vagy homokkal keverve zacskóba tesszük és időközönként megöntözzük. Már 48 óra múlva a mag csirázni kezd s ha a csira körülbelül 5 cm. hosszúságot elért, ültetendő. Az előcsirázatot mag azonban ültetésekor nyirkos talajt kíván.

A 4—5 éves mag mindig jobb a frissnél, mert erőteljesebb és szebb növényt fejleszt. A vetőmag kat. holdankint 5—7 kg. A vetés aszszonyokkal végezhető, kik fészkenként 2—3 magot, 3—4 mm. mélyre bedugnak a földbe s föléje egy kevés porhanyós földet szórnak. Minden parcella végén, ugyanazon feleségből pár napi időközben célszerű utána vetni, hogy pótlásra legyen anyagunk. Az ültetés után 8—10 napra ki kelnek a

— Anyám, édes jó anyám — szolt öntudatos perceiben — ugy-e itt volt Iván, ugy-e kezdősködött utánam, és szeretné, ha már egészséges lennek — oh mond jó anyám!

— Persze hogy itt volt, lelkem Erzsikém, hogy ne lett volna — szolt gyöngén elpirulva a jó anya, hogy még hazudnia is kell a haszon-talan miatt.

És Erzsike boldog mosolylyal dölt vissza párnáira, míg Iván Isten tudja merre élte világát, talán eszébe sem jutott, hogy van egy édes kis felesége, kinek ő minden gondolata.

Három hét elmúltával Erzsike már annyira erősnek érezte magát, hogy délutánoként nem feküdt, hanem egy nagy karosszékbe ültették, s mint a régi kis Erzsike, újra ábrándozott.

— Oh anyuskám, oly erős vagyok már — könyörgött esdőleg — igazán nem fog megártani, engedd be már egyszer Ivánt, ugy vágyom látni őt!

— Édes gyermekem, nem lehet még, az orvos megtiltotta — szolt kitérőleg édes anyja, s a másik szobába sietett, hogy könnyes szeméit megtörölhesse.

Erzsike megnyugodott és nem vette észre a könnyeket. Kissé elszomorodott ugyan, de hát a mama jobban tudja mikor szabad már viszontlátni Ivánt.

Kezébe vette a mellette heverő ujságot, s olvasni kezdett. Átolvasta csaknem minden betűjét, de azért nem igen tudta értelmét annak, a mit olvasott, másutt kalandoztak gondolatai. Iván volt mindig gondolatainak tárgya s másra nem igen tudott figyelni. De ni! Mintha ott látta volna e nevet a lapban. Mohón kezdte olvasni a sorokat s csakugyan ott volt Cserfi Iván neve. Szíve annyira összeszorult, hogy kiáltani sem tudott. A betűk összefolytak szeméi előtt, de azért csak olvasta kétszer, háromszor: „Véres kardpárbaj folyt le ma Bedő Gábor ügyvéd és Cserfi Iván minisztr. fogalmazó között. A fáma azt mondja: keresd az asszonyt. Bedő jobb karján kapott könnyű sérülést, míg Cserfi Iván arcán kapott vágást s bal válla meg karja melyen megsebesült.”

Erzsike néhány pillanatig nem tudott tisztán gondolkodni. Csak annyit tudott megérteni az egészből, hogy Iván beteg. S lelkét-testét megborzongatta a gondolat, Iván beteg! És egyedül van, egészen egyedül, nincs senki, a ki gondozná és ápolná! Természetfölötti erővel ugrott fel, s jární kezdett a szobában. Majd a szekrényhez lépett, s egy köpenyt és kalapot vett elő... Iván beteg, Iván nem lehet egyedül, neki ott a helye mellette, . . . kötelessége őt ápolni, neki el kell menni hozzá.

fiatal növények, melyeket most már az éjjeli hidegek ellen védeni kell, mert 1—2 0°-nál már elfagynak. Legalkalmasabb ezen célból 40—50 cm. széles s 50—60 cm. hosszú szalma, vagy gyékény takarókat készíteni s ezzel a fészket betakarni.

A dinye további megműveléséről és kezeléséről lapunk egyik közelebbi számában.

Ujdonságok.

Bolla Kálmán altábornagy, honvédfőparancsnoki adlatus csütörtökön városunkba érkezett házi ezredünk megszemlélésére. A tábornok, ki a Korona-vendéglőben szállt, tegnap visszautazott.

Személyi hírek. Petrovics László, főgimnáziumi tanár nejevel, ma este érkezik meg római utazásából. — Skoluda Lajos felsőbb leányiskolai hitoktató és a kispapnevelde spirituális egészségének helyreállítása végett Bozen-Griesbe utazott.

Iskolai kinevezés. Bende Imre püspök úr ő mlga dr. Dudek János tanárt a helybeli kath. felsőbb leányiskola helyettes igazgatójává kinevezte s őt az igazgatói teendőik végzésével megbízta.

Kinevezés. Hettár Rezső, privígyei járásbírói irnok Galgóra, Ganter Ágost vágyhelyi járásbírói irnok pedig Vágyhelyre segédtelekkönyvvezetőkké nevezettek ki.

Első sz. áldozás. A helybeli irgalmestestvérek templomában husvét nyolcadán mindenkor lélekemelőleg szokott lefolyni a gyermekek első sz. áldozása. Májkor maga a megyés püspök ur nyújtja az áldozóknak az „angyali kenyeret.” Ma azonban a püspök úr távollétében Czeizel Gábor apátkanonok úr fogja őt helyettesíteni e szent ténykedésben.

Virághullás. Schlott Mária, a nyitrai kath. felsőbb leányiskola V. osztályú növendéke Litván, Hontmegyében elhunyt életének 15. éves korában. Béke poraira!

Adomány. Kiss Gergely ny. százados földbirtokos a nyitrai önk.-tűzoltók fecskendőjének javítására 10 koronát ajándékozott.

A feltámadás ünnepe. Mig nagypénteken az utca komor képet mutatott, annál élénkebb és örömteljesebb volt a szombaton délután. A feltámadási ünnepélyek már délutáni 3 órakor vettek kezdetüket. Ezen időben a törvényszéki börtön csendes kápolnájában hangzott el legelőször

az alleluja. A körmenet, mely fegyveres börtönőrök sorfala közt vonult, a vármegyeház nagy udvarát kerülte meg, elül a férfi rabok párosával két piros zászlóval, ezeket követte Pelcsárszky Auaniás szt. ferencendi házfőnök baldachin alatt a szentséggel, a menet végét a női rabok képezték. Hány szerencsétlen rabnak megszorult e pillanatban a szíve, midőn haza gondolt, hogy az övéik most otthon a legszebb ünneplő ruhában, szabadon részt vehetnek ezen a szép ünnepen. 4 órakor a Boldogasszony hegyén Nemcsék Ferenc kanonok tartotta a feltámadást. Az uralkodó nagy vihar okozta, hogy a közönség most kisebb számmal volt jelen mint máskor. Annál több volt a résztvevő az irgalmas-testvérek temploma előtt, hol Czeizel Gábor apátkanonok végezte lélekemelőleg a szertartást. Itt a kath. kömives-egylet tekintélyes oszlopa, mely remek zászlaja alatt vonult ki, általános feltűnést keltett, mert ezuttal először vett részt nyilvános egyházi ünnepélyen. 6 órakor a székesegyházban a püspök ur tartotta nagy és díszes segédlettel a feltámadási szertartást, a körmenet előtt azonban átadta a szentséget Venczell Ferenc praelatus nagyprépostnak. Itt a tűzoltók képeztek sorfalat a szentség körül, ugyancsak tűzoltók álltak díszőrséget a szentség előtt. Este 7 órakor a ferenciek templomában óriási neptömeg jelenlétében folyt le az ünnepély, a körmenet alatt a felsőváros ki volt világítva. Mig 8 órakor az alvárosi plébánia templomban Markovics János rektor végezte a szertartást a megbetegedett Zongor esperes-plébánia helyett. Itt a kath. Legény-egylet képezett sorfalat a menetnek, mig honvéd házi ezredünk egy dísz százada az előírt díszítzést adta. A tér nappali fényben ragyogott. Elismerőleg kell megemlékeznünk, hogy zeneegyletünk kara mind az öt feltámadási ünnepélynél ajtatos zeneművek szabatos előadásával nagyban emelte az ünnepély fényét.

Uj anyakönyvvezetők Nyitra megyében. Lubinai anyakönyvi kerületbe Bánóczy Aladár jegyzői irnok, a nagy-kéribé Márton Géza segédjegyző, a leszeteibe (?) Emődy István segédjegyző, a turólukaiba pedig Kolesányi Lajos segédjegyző anyakönyvvezető-helyettesé lőn kinevezve.

A római nemzeti zarándoklatra egyházmegyénkben is sokan jelentkeztek. A püspök úr ő mlga, gr. Batthyány Vilmos titkára és egy szolgáló kíséretében tegnap, szombaton utazott el. Ugyancsak tegnap mentek el dr. Bangha István és neje Fiume-Anconának, kik csak Rómában csatlakoznak a zarándokokhoz. A fiatal nemzedék nagy vállalkozási kedvéről tanuskodik az a körülmény, hogy a nyitrai nagyobb papnövelde 9 nő-

vendéke vesz részt a zarándoklatban. Látszik, hogy az utazáshoz első sorban kedv kell és nem pénz, s akkor meg lehet tenni; mert lám Nyitran itthon maradt sok, akinek volna annyi pénze, mint a kispapoknak kedve. Tudomásunk szerint még özv. dr. Chrenóczy Nagy Józsefné és Ruttkovszky Rezsóné vesz részt, s még egy, kinek neve ismeretlen előttünk. A zarándoklaton polyglott természeténél fogva több nyelvű egyházi szónoklatot is fognak tartani. A rendező-bizottság, mint Budapestről jelentik, a tót szentbeszéd megtartására egyházmegyénkben Benyács István csacai káplánt kérte fel, kinek már tavaly is jutott a megtiszteltetés, hogy Lourdesban honfitársainak szónokoljon.

Uj gyár kilátásban. Egy hirneves cseh gyártulajdonosnak megbízottja azon szándékkal járt e napokban városunkban, hogy itt Nyitran egy nagyszabású szövőgyárat akar építeni, melyben mintegy ezer munkást alkalmazna. Építési és felszerelési költségekre egy millió koronát, és forgalmi tőkének szintén egy millió koronát helyez kilátásba. E hó 16-án a polgármesternél egy szűkebb körű értekezlet volt, a melyben részt vettek dr. Thuróczy Károly, Ronchetti József, Aitner Ferenc, dr. Janits Imre, Mercader Ede, Csillaghy György, Kubinyi Endre, Árpási Imre, Boxhorn Vilmos, Grünfeld Náthán és Kramer Adolf. A polgármester előadja a cég ajánlatát, mely szerint az 10 hold telket kíván ingyen a várostól, mit az értekezlet azon esetre, ha munkásházak épülnének ott, kilátásba helyez, sőt még többet is; továbbá a cég 30 éves adómentességet kér, ugyancsak kíván 3 millió téglát 10 koronájával ezret és ingyenes köfejtést a bányában. Az értekezlet ezen életkérdést jelentő ajánlatot jóakarólag tudomásul vette, és felkérte a polgármestert, hogy a vállalkozót személyes megjelenésre hívja ide, hogy vele szóval tárgyalni lehessen. A cég megbízhatósága iránt dr. Janits Imre a kereskedelmi miniszternél megnyugtató felvilágosítást nyert.

Pályázat utazási ösztöndíjra a párizsi nemzetközi kiállítás alkalmából. A pozsonyi kerületi keresk. és iparkamara a párizsi kiállítás tanulmányozása céljából iparosok számára három, egyenkint 600 koronás utazási ösztöndíjat adományozott. Ezen utazási ösztöndíj elnyeréséért a kamara kerületében u. m. Pozsony, Nyitra, Trenesén és Turóc megyékben önálló iparüzésre jogosított iparosok pályázhatnak. A pályázati kérvények legkésőbb *f. évi május hó 1. d. u. 2 óráig* láttamozás végett a nyitravárosi ipartestületnél a kereskedelmi és iparkamarára címezve nyújtandók be. A kérvényekben megjelölendő, hogy folyamodó mely iparágat óhajt a párizsi kiállításon tanulmányozni, és hogy mióta foglalkozik ez iparággal; kitüntető továbbá folyamodó életkora és a mesterség körül netán szerzett kitüntetések. A ki az utazási ösztöndíjat

Lassan, félelemmel vegyült óvatossággal vette magára a köpenyt, hogy meg ne hallják a másik szobában, s nesztelenül surrant ki az ajtón. Az utcán ki merte volna ráfogni a járókelők közül, hogy e ruganyos léptekkel siető, kipirult arcu nő beteg volt néhány nap előtt, nagy beteg?! Fáradtságot nem érezve sietett Erzsike a kedves lakásba, s egyenest Iván szobájának tartott. A szoba félig el volt sötétítve. Erős karbol szag vegyült a levegőbe s az ágyban feküdt a keresztülkaszul kötözött beteg.

Erzsike csendesen tárta fel a szoba ajtaját. Elhatározta magában, hogy erős lesz, és egy könnyet sem fog ejteni. Csak oda rogyott az ágy szélére s félig magába fojtva suttozta: Iván!... Az ismerős jó öreg orvos s egy cseléd voltak a szobában.

A tapasztalt orvos bácsi — ki Erzikét picit korábban térdein ringatta — meglepődötten hajolt Erzsike fölé.

— Nagyságos asszony! Kis Erzsike! Hogy került ide!

Erzsike esdőleg emelte reá könnyes szemét. A tekintete könyörgött, de szavai parancsoltak.

— Kötelességem itt lenni — felelte határozottan — de erőszakkal sem lehet engem innét

eltávolítani. Ápolni fogom, míg felépül, s ha meghalna, hát vele halnék meg. De nem fog meghalni, mert megsegít az Isten!

S a gyöngye asszony végrehajtotta erős akaratát. Ott virrasztott a beteg mellett s nem lehetett őt rábírní a pihenésre.

Néhány napig feküdt eszméletlenül a beteg. S mikor végre öntudathoz ért, Erzsike boldogan simogatta kis kezével a dús barna haját.

Iván nem tudta megérteni a helyzetet. Erősen összeszedvén emlékező tehetségét, nem tudta elhinni, hogy Erzsike áll előtte. S mikor igazán ráismert, elsápadt és újra lehunyta szemét. Vajjon lehetséges-e, hogy Erzsike áll előtte, mivel ő oly nagyon méltatlanul bánt, s kihez oly durva és goromba volt mindig! Vajjon igazán Erzsike van-e mellette, kiről tudta, hogy nagy beteg volt, s ő akkor feléje sem nézett! Igazán Erzsike lenne, ki ily nagy és nemes áldozatot hozott az érdemetlenért! És eszébe jutott a bájos szóke gyermek szelid lényé, ártatlansága és kedvessége, a mit ő soha figyelembe nem vett, hanem csak keserűséggel és búval viszonzotta jóságát... Összeszorult a szíve, s bűnbánóan tört ki a sóhaj ajakán: — Istenem!

Erzsike örömpresve, gyöngén fogta meg kezét.

— Iván — hívod az Istent?

A beteg felnyitotta szemét s végtelen bánattal nézett Erzsikére.

— Igen, hogy meg tudj bocsájtani nekem...

— Nincs vétkeid ellenem — felelt jósággal az asszony, s meghatva térdelt az ágy mellé.

— Erzsike! Édes angyali Erzsike! — suttozta a beteg. — Köszönöm a te nagy jóságodat. Általad feltaláltam az Istent s a földi boldogságot. Ugy-e ha felgyógyulok teljesen, eljősz velem a templomba, hogy halát adjak a Mindenhatóknak!...

Sziporka.

Egy beteg napszámos orvoshoz jön tanácsért, ki a többi között megtiltja neki a szesz élvezetét, mert az tönkreteszi a gyomrát. Az orvos szekrényében megpillant a beteg egy spirítuszba tett emberi gyomrot s kérdi az orvostól, miért tartja ezt a gyomrot spirítuszban? Hogy megóvjam a rohadástól és feloszlástól, felelé az orvos. Megcsavarja a fejét a munkás és mondja: Furcsa! az én gyomromat tönkre teszi, emezt pedig megóvja a spirítusz.

*

Mit értenek ma az arany középut alatt? Azon utat, mely az aranyhoz vezet.

elnyeri, köteles az út befejezése után két hónap lefolyása alatt tanulmányairól a kamarának írásbeli jelentést tenni.

Halálozás. Füssl János, nyitrai kataszteri felügyelő, ápr. 21-én életének 65-ik évében, influenzából keletkezett tüdőgyulladásban rövid szenvedés után jobb létre szenderült. A megboldogult, ki a nyitrai katolikus körnek is tagja volt, több tagból álló családot hagy hátra maga után, melynek gyászában magunk is őszinte részvétellel osztozunk.

Pusztítás a Zoboron. A zabori hegybirtokosokat egészen felháborította az az eset, hogy az állami telefon munkásai sem a szőlőtulajdonosokat, sem a hegybírókat előlegesen nem értesítették a Zoborra új telefon-vonalakat építenek. A munkások a drótok vezetésénél számtalan utba eső gyümölcsfát erősen megnyirbáltak, úgy hogy karvastagságú 1—2 méter hosszú ágakat teli virágzásban lefűrészeltek. A polgármester, kinél az esetet bejelentették, mit sem intézkedhetett, mert a munka már befejezve volt.

Megyei közgyűlés. Szombaton, április hó 21-én Nyitra vármegye törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tartott. A főispán megnyitó beszédében a rendkívüli ülés egybehívását szükségesnek tartotta, mert a képviselőválasztóknak fizetendő fuvardíjakról hozott szabályrendeletet a miniszter jóvá nem hagyta, a módosítás pedig május 30-ig újabb felterjesztendő. A módosítás a következő: a megengedett fuvardíj I. a választás helyére és vissza számítatik, a kocsihoz kivül 4 személyre 10 kilométerig 6 korona, 20 kilométerig 8 korona és 20 kilométeren felül 10 korona. II. Sürögő gazdasági munka idején 2—2 koronával emelkedik a díj. III. Ha 4 személynél többen ülnek a kocsi, minden személy után 2 korona, ha 4-nél kevesebb személyt szállít, akkor 10 kilométerenként 2 kor. fizetendő minden személy után. Vm nincsen befoglalva, a vasúti díjtételek nincsenek ebbe beszámítva. Kényszer nem alkalmazható. — Az igazságügyi miniszter megvetelre kéri a vármegyeházán a törvényszék és börtön által elfoglalt helyiségeket, valamint a kir. ügyészség épületét, melyért 80,000 korona vételár kinal a megye. A helyiség 1902. év december végén kiürítendő. Az alispán felhatalmaztatik ezen összeget a milleniumi kölcsönből előlegképen felvenni. — A megyei tisztviselők és a segéd és kezelőszemélyzet napidíj-fokozatáról szóló szabályrendeletet a miniszter nem hagyta jóvá, indokolván, hogy a vasúti I. osztály csakis az alispánt illeti. A közgyűlés a szabályrendeletet változatlanul újra felterjesztetni rendeli. Ezután Emődy József kéri a főispánt, hogy miért van az, hogy a kormány, de kiváltképen a belügyminiszter éppen mindig Nyitra vármegye felterjesztésén talál kifogásokat. A főispán válaszol, hogy hasonló sorban más törvényhatóság is reszesül, ha határozatai a miniszter nezetével ellenkeznek. — A megyei mezőgazdasági bizottság 1900. évi működési programjánál Emődy József feleslegesnek tartja a bizottságot ott, a hol egy tevékeny gazdasági egylet van, a bizottság 4 évi működése eddig eredményt nem képes felmutatni. A főispán mondja, hogy két gazd. egylet is van a megyében, és azokat együttműködésre hívja fel. Dr. Kállai Armin kikel a gazdasági egylet politikai működése ellen, mit a mult években a választások alkalmával tett, felemlíti a felekezeti velleitásokat, melyeket felidézett. (Nagy mozgás.) Emődy közbeszól: Melyik vallashoz tartozik maga? (Derültseg) Főispán dr. Kállait rendreutasítja, hogy olyan vádakkal lép fel, a melyek nem léteznek, és oly egylet ellen, mely nem képes magát itt védeni. — Dr. Jelentsik Nándor privégei járási orvos 40 évi szolgálatát tekintetbe véve, 800 koronával nyugdíjaztatott. — A régi kórház épületének és telkének megvételére egy vállalkozó, keményítő-gyár létesítése céljából, 30,000 koronát kinal. Az állandó választmány ajánlja az eladást azzal, hogy az épület csakis gyári célokra használtassék, más esetben 10,000 koronával többet fizet, azonkivül a vármegye visszavásárlási jogát telekkönyvíleg is biztosítja azon esetre, ha a gyár megbukik, vagy más célokra fordítatik. — A bajnai körorvos, ki 34 év óta ott van, a mentelepuék eiteléptése óta fizetésének csak felére van szorulva; erre való tekintettel a közgyűlés 1200 korona évi fizetést szavaz meg számára.

„Pöstyén-fürdő Híradója“ cím alatt Pöstyén és környéke előkelőbb közönségének kezdeményezésére, annak szellemi és anyagi támogatása mellett könyvnyomat hirszerzőt indítanak meg. Ezen tudósító hetenkint egyszer jelenik meg és

közérdekű hírek közlésével foglalkozik. Nem reklámlap — mondja a hozzánk beküldött értesítés — hanem hirdetés, mely nem egyesek, hanem a közönség céljait szolgálja.

Zavarok a zsinagógában. Falb e hó 15-ére kritikus napot jósolt. Farkadon kissé elhamarkodva következett be a kritikus nap e hó 14-én, — mint lapunknak jelentik — és pedig csupán az izr. hitközség templomában a Muszaf ima alatt. Történt ugyanis, hogy két ajtatodoskodó egy „alkalomszerű“ kérdést tárgyalt a fogasztásban levő páskakenyérről, melyből csendes diskurzus fejlődött ki. Ez Singer Rezső korcsmárost dühbe hozta, s a közöttük levő 4 könyvtartályt (stender) a beszélők közé lökte, úgy hogy azok recsegéssel Laufer Jakab oldalát surolták. Az istenitisztelest tehát meg lett zavarva annál is inkább, mivel a korcsmáros fenhangon pattogott s kikelt a beszélők ellen. Az eset törvényes uton fog megoldást nyerni Nyitrán, hol vallásháborítás miatt panaszt emeltek Laufer ellen.

Az új zóna-tarifa. A kereskedelmi miniszter reformáltatja a zóna-tarifát, a közép távolságok menetdíjainak leszállítására. A tervezet szerint az I—XIII. távolsági vonalszakaszok menetdíjai 20 százalékkal mérsékeltenek, a miből önként folyik, hogy a jelenlegi legmagasabb menetdíj (a III. osztályban 8 korona) nem 225, hanem 301—325 kilométer távolságnál lesz fizetendő. Emellett azonban az I—XIII. vonalszakaszok távolsági beosztása változatlanul marad, s a XIII. vonalszakaszon felül 6 új zóna állítatik fel bezárolag a 400 kilométer távolságig. A XVIII—XIX. és a végtelen távolságot magában foglaló XX-ik zóna díjai aránylagos felemelést nyernekként, hogy a végtelen távolságban p. o. a III-ik kocsiosztály nem 8, hanem 11 koronás díjtétel alá esik. Az egész tervezet a személyvonat III-ik osztályára nézve egyébiránt a következő képet mutatja:

Távolság km.	zóna	Menetdíj fillérben	
		Régi	Új
21—25	I.	50	40
26—40	II.	100	80
41—55	III.	150	120
56—70	IV.	200	160
71—85	V.	250	200
86—100	VI.	300	240
101—115	VII.	350	280
116—130	VIII.	400	320
131—145	IX.	450	360
146—160	X.	500	400
161—175	XI.	550	440
176—200	XII.	600	480
201—225	XIII.	700	540
226—250	XIV.	800	600
251—275	XV.	800	660
276—300	XVI.	800	720
301—325	XVII.	800	800
326—350	XVIII.	800	900
351—400	XIX.	800	1000
400-on felül	XX.	800	1100

A XVIII—XX. vonalszakaszokban felemelt menetdíjak ellenértékéért a tervezet azt igéri, hogy a XX-ik zónában az utazást ugyanazon jeggyel egyszer meg lehet szakítani, s hogy egy XX-ik vonalszakaszú menetjegy a rendeltetési állomásig 24 órán túl is érvényes lesz. El kell ismernünk, hogy a fentebb közölt tervezet a most érvényes rendszerrel szemben haladást jelent. Haladást az egyedül jogosult s legtermészetesebb alappal bír, olesó kilométerikus díjszabás felé. A zóna határoknak 225 kilométerről 400-ra való kitolása, a nagyobb távolságok menetdíjainak aránylagos emelése előkészíti a be nem vált zóna-tarifa végleges halálát. Ott van a minta előttük, csak hozzá kellene nyulni. Tessék elfogadni kilométerenként a III. osztályban a 2, a II-ik osztályban a 4, s az I-ső osztályban a 6 filléres díjtételt, a közép távolságokban meg olesőbb díjszabást fognak megalkotni.

Ez alapon a III-ik osztályban p. o.	
100 kilométernél	2 korona
200	4
300	6
400	8
600	12
1000	20

volna képezhető, a mely egyenes arányban állana a vasutól az utas által megkívánható teljesítménnyel, megfelelne a vasúti pénzügyi s az ország közzgazdasági érdekeinek, sőt még az okoságnak is.

Azok a szakértők! Budapestben megrepedt a milleniumi emlékkő. Az emlékkő tetejére Gábor főangyalnak kellett volna jönnie.

Hogy a kő-oszlop hordképességét megpróbálják, hidraulikus nyomást gyakoroltak, mely alatt a kő megrepedt. Hogy nem a kőben volt a hiba, most Zala Györgynek szakértői véleményét közli a tettekkel tényező Bányfi lapja, adván Zala György szájába hasonlat kedvéért a következő igéket:

„A Zobor hegyen az egyik 22 méter magas millenaris emlék ugyanebből a kőből van, a rajta levő alak is jóval nagyobb, mint a „Gábor“ s ott mégsem alkalmaztak ilyen szerkezetet.“

Ha Zala szobrász és szakértő csakugyan így nyilatkozott, úgy csak azt árulta el, hogy a szakértő-vélemények is csak olyan alaposan készülnek, mint némely millenaris emlékkövek. A Zobor hegyen levő 22 méter magas emlékkövön nyanyis *semmitféle alak nincsen*. Az pusztá kő-oszlop, nyilván összetéveszti a brassói vagy a dévényi oszlopokkal. A zabori emlékkövön csak alul négy oldalán van négy kisebb turulmadár, melyek azonban ilyen nyomásnál nem jöhetnek számba.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság április hó 5-én Csekonics Andras gróf elnökletével tartotta közgyűlését, amelyen 46 részvényes vett részt, akik 382 részvényt és 75 szavazatot képviseltek. Az Ormódy Vilmos vezérigazgató által felolvasott jelentésből közöljük a következőket: Az elemi biztosítási üzlet csekély jövedelmezősége dacára is nyereséggel záródik az üzlet. Az elemi ágak nyeresége is csak azért szállott alá egy alig számottevő összegre, mert nagy részét felemesztette az a rendkívüli, nem kevesebb, mint 1,245,708 korona összegű árfolyamvesztesség, melyet az 1899. évi december hó 31-én általánosan alacsony tőzsdei jegyzések folytán, a társasági tőkék elhelyezése szolgáló értékpapiroknak biztos értékessége sem hárihatott el. Értékpapirjaink igen nagy részben magyar földhitelintézeti záloglevelekként és ezeknek nagyobb mértékű árfolyamesökkenése a leggondosabb előtekintés mellett sem volt várható. Az ezuttal szerzett tapasztalatok alapján a jövőben az árfolyamok magasabb jegyzése folytán kimutatandó különbözetekek kizárólag egy külön árfolyamkülönbözeti tartaléknak megalkotására fordítja a társaság. Ez az árfolyamvesztesség azonban a társaság tényleges vagyoni erejét nem csökkenti, annyival kevesebb, mert a társaság birtokában levő címletek idővel a névértéküknek megfelelő összegekben kisoroltnak. A tűz és szállítmánybiztosítási üzlet díjbevételei 12,866,869 korról 13,503,409 koronára emelkedtek. A tűzkárok azonban olyannyira igénybe vettek a tekintélyes díjbevételek, hogy számbavehető nyereséget elérni nem lehetett. — A jégbiztosítási üzlet nyereséget hozott. A jégbiztosítási díjbevételek 1899-ik évben több mint egy millióval öt millió koronánál többre emelkedtek. Az életbiztosítási üzlet új szerzeménye 41,760,000 korona volt az elmúlt évben; a biztosítási tőke 253,652,000 koronára emelkedett. Az életbiztosítási díjtartalekek a viszontbiztosítások levonása nélkül 71,559,669 koronát tesznek ki. Ezen üzletág tiszta nyeresége 977,833 koronára rüg. A jelentés megemlékezik még arról is, hogy a társaság budapesti házát alaposan kijavították, a mi a ház értékének emelkedését eredményezte. Az igazgatóság indítványozza, hogy a 996,786 korona nyeresémből az életbiztosítottak nyereséményrészének és az igazgatósági nyereséményosztaleknak levonása után minden egyes részvény után 150 koronányi osztalek fizetessék és a fenmaradó 2,000 korona a külön tartalékre vezetessék elő. A közgyűlés az indítványt elfogadta, mire a választások során Batthyány Géza gróf és Jekelfalussy Lajos elhunyt felügyelőbizottsági tagok helyébe Burhard-Béla váry Konrad és Németh Titus választmányi tagok, utóbbiak helyére pedig Korniss Károly gróf és Thuróczy György választattak be a választmányba. Ezzel a közgyűlés az elnök elttetésével véget ért.

Állatbetegségek Nyitra megyében. Lépfene: érsekújvári járás Felső-Szöllős községében 1 udvar; szenici j. Jablonic 1 u. — Veszettség: Érsekújvár v. 1 udvar. — Takonykór: érsekújvári j. Özdög 1 udvar. — Ragadós száj és körömfájás: szakolcai j. Egbell 1 major, 30 beteg, Kocsány 1 major 20 beteg. — Ragadós tüdőlob: nagytapolcsányi j. Nyitra-Németi 1 major. — Sertésvész; érsekújvári j. Tót-Megyer 2 u., pöstyéni j. Moraván 1 u., Nagy-Kosztolány 5 u., vágszelyei j. Soponya 1 pusztá.

Nyilt tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen drága jó anyánk végtisztesség tetelen megjeleni szivesek voltak és ezáltal résztvevőleg a mi nagy fájdalmunkat enyhítették, szívünk legmélyéből eredő forró köszönetet mondunk.

A gyászoló Recska-család.

Nyilatkozat.

A „Nyitrai Lapok“ 14-ik számában megjelent és az én anyakönyvvezetői működésemmel vonatkozó közlemény szórul-szóra egész terjedelmében egy alávaló koholmány egy ismert...-tól*) eredő s nála megszokott gonoszság!

Undor és alávaló hazugság, mert a kérdéses házasságot nem a mint azt a lap hazudja szerdán, hanem igenis *kedden* ejtettem meg, mivel özv. Kreinernének, kinek leánya ment férjhez, személyes barátja vagyok. Tessék! Kérdezze őt akárki, hogy hány sziveséget tettem neki gyermekei nevelésénél.

Kedden, a midőn a házasság kötött, volt nálam az országgy. képviselő választók összeírására kiküldött bizottság, mely reggeltől este 7 óráig működött s engem személyesen s megszakítás nélkül igénybe vett.

En meglepődtem kedden, mert dacára, hogy velem előzetesen senki sem közölte azt, hogy e házasság e napon szándékolatik kötni, egyszerre csak az összeíró bizottság jelenlétében egy ismeretlen egyén azt követelte tőlem, hogy azonnal kössem e házasságot, majd azt mondta, hogy 12 óra előtt akarják a felek megkötni a házasságot. Mivel pedig ugyanabban a helyiségben, hol az összeíró bizottság a polgári egybekötés is meg végbe, ki kellett eszelnem olyan időt, délután 1/2 2 félkettőtől 2 kettőig, a midőn a bizottság ebédelt.

Erre tanuk a bizottság előkelő nevei: Finka úr nagybirtokos, dr. Sztankovics orvostudor, és Hollady Jenő elnök.

Végre az egész nászközönség a tanu, hogy a polg. házasság kötése után kijelentettem, hogy az itt előzetesen bejelentve nem lett, de mivel igaz hévvel szívemen hordom az árvák (a menyasszony) és az özvegyek (a menyasszony anyja) ügyeit, így ma is győzött a szív és nem a sz., mert szívesen megtettem a hivatalos órán túl is.

Özv. Kreinerné ezért haláljának tanujelét adta, tessék megkérdezni!

Ez az igazság! A többi fekete gyűlölet és fanatizmus!

Nagy-Tapolcsányban, 1900. ápril 10.

Kitünő tisztelettel

Burza József.

*) Ilyen kitételekkel nem élünk, azokat még másnak felelősségére sem adhatjuk ki. Szerk.

CSARNOK.

Adatok az egyházmegye történetéhez.

A puchói róm. kath. plebánia.

Ch. J. dr.

A XIV. századbeli pápai tizedjegyzék szerint *Meta*, puchói plebános, évi tizedjárulék fejében hat garast fizetett, miből kitetszik, hogy a javadalom akkori időben a szegényebbek közé tartozott. Ez után a legközelebbi történeti adatunk már a reformáció korszakába esik. Puchó mezőváros a lednici várhoz tartozván, a javadalom kegyura ugyanegy a vár birtokosának, ki az akkori idők tekintve, a reformáció beálltával természetesen nagy befolyást gyakorolt a lakosok vallására is. Ellentétben az 1766-ki és 1829-ki vizitációkkal határozottan ki kell jelentenünk, hogy a protestantizmus itt nem csak II. Ferdinánd (1619—1637.) alatt kezdett terjedni, hanem az előző század második felében már tulsúlyra is emelkedett. Bizonyosan nagy érdeme lesz ebben

a protestáns Telekessy családnak, mely ezidő tájban birta a lednici várat.

1596-ban *Miticens* (Miticzky?) Pál, puchói pásztor lón a felső trencsényi luth. kerület alesperese, melyhez akkor már Kiszuca-Ujhelytől Lukiig huszonhárom plebánia tartozott.* Halála után, mely 1598-ban következett be, nagy fordulat állott be a trencsényi protestáns egyházak belső szervezetében. Ez ideig a protestáns papok a kath. püspök és főesperes joghatósága alatt állottak, de külön alesperest kebelökből választottak, kit a kath. püspök erősített meg. Így volt

az usuban egészen Miticens haláláig. Ekkor a felső trencsényi kerület *Nostitius János* bitesei predikátort választotta alesperesnek, s megerősített végett fel is terjesztette gróf Forgács Ferenc nyitrai püspökhöz. Azonban ez, eltérve elődjei szokásától, semmi módon nem volt rábíráható, hogy más vallásu embert alesperesnek tegyenek meg. Ez kínosan érintette a protestáns papságot, de kiváltképen Thurzó György háborodott fel a püspök azon kijelentésén, hogy protestánst méltatlannak tart az alesperesi tisztség viselésére. Nagy Marcell trencsényi főespereshez 1598-ki ju-

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védőjeggyel valódi.

LONDON, Chief Office S.W. 48 Brixton Road.

Főraktárak: Burmann, Angol India, Agen, Zágráb, Algier.

Amsterdam, H. Sanders, Rodin S.

Basel, St. Janos gyógytár, W. Kratz.

Belgrad, Nikola A. Delini, gyógytár Mihály, fejedelmhez.

Központi raktár Szerbia részére.

Berlin, C. Holloga, Bruxelles, Pharmacie Ch.

Delacere & Co. Budapest, Török J.

Dr. Egger L. és J. Csiró.

Cilia a. Rh., Noris.

Debreceen, Eich, Luxemburg, Schmidt P., gyógyász.

THIERRY A. mell- és gyomor-balzsamát

(a melyet az egészségügyi hatóság megvizsgált)

az egész világ kedveli és mindenütt keresik. Csak akkor valódi, ha az oldalt látható **zöld**, a törvényesen bejegyzett „papáca“-védőjeggyel van ellátva. Főműködőanyag szer minden **mell-, tüdő-, máj-, gyomorbetegség ellen stb. különleg is különösen hat és sebet gyógyít.**

Egy próbaüveg bérmentesen 1 korona 40 fillér. Széjjelküldés csak előzetes fizetés esetén.

Thierry A. centifoliakenőcse

(csodakenőcseknek nevezik)

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyíthatósága. Operációkat a legtöbb esetben fölöslegessé teszi. E kenőcs-csel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszut, utabban pedig egy 22 éves rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus és gyógyíthatósága mindenféle seb gyógyításánál.

Próbajelvény bérmentesen 1 kor. 80 fill. Csak előzetes fizetés esetén küldjük meg.

Óvakodjanak utánzatoktól és kerüljék az értéktelen, ugynevezett házi kenőcsöket s más effekteket.

Cím: A. Thierry, gyógyosztár és gyár a Védőangyalhoz, Prograda, Pragerhof felől, a Déli vasut mentén.

Prospektus ingyen és bérmentve.

E szerek sohasem romlanak meg és jó azokat használni a házban tartani. Az összes művelt államokban bejegyzett védőjegyeimnek utánzatát a törvény üldözi.

issigee, Dordogne, Kopenhaga, fabriken farm. Milánó, A. Bertoloni, Nalmo, Sevrige, Apot. Lejonet. Nantes, Pharmacie C. Fredot, Nápoly, Palermo. Paris, Pharmacie française, 1 & 2, Place de la République, Pharmacie Daproy, 11, Rue des francs Bourgeois.

Prága, Róma, Corso, Agenzia del Policlinico.

Roubaix, Pharmacie F. Gerrath.

Sarajewo, Szeceud, Temesvár.

Trisest, Venecia, Vienna, Zürich.

Csak ezzel a törvényes, bejegyzett védőjeggyel valódi.

KRAUSE JÓZSEF

templomberendezési műterme
Selmebánya (Hontmegye).

49-52.

Dús választék mindennemű templomi felszerelvényekből.

Mindennemű oltárok, szószékek, Urkoporsók stb. megrendelés szerint saját jól berendezett műhelyemben bármely stíl és rajz szerint eszinosan, szolidan és a legjutányosabban készíttetnek el.

Elvállalom régi oltárok, szobrok, szószékek, keretek stb. valamint egész templomok belső berendezését, alapos ujtását, festését, márványozását és aranyozását, ugyszinten azoknak átalakítását; mindezek nem mások közreműködésével, de saját műhelyemben készülnek. A templomokban eszközölt munkákról az árjegyeimben kitüntetett elismerő okiratok, (melyek bárki által megtekinthetők) szolgálnak bizonyítékokul.

A többi között a következő munkákat végeztem:

Steffultó (Hont m.) Oltárok ujtva, a templom festve és új gyóntató-szék.	Zsarnóca. (Bars m.) Kalvária kápolnájába egy Jézus szt. Szíve oltár.
Léva. (Bars m.) Templom festve, egyes oltárok ujtva és 4 db. új Cherubin.	Nagy-Szuha. (Gömör m.) Egy új Jézus sz. Szíve szobra.
Léva. Zárda-kápolna festése és egy új góth-stylű oltár.	Tesmag. (Hont m.) Egy új és egy régi oltár ujtva.
Léva. Kórház-kápolna újbeli festése és oltár ujtva.	Kemence. (Hont m.) Egy oltár és szószék ujtva, a templom festve és egy új Lourdi oltár.
Selmebánya. (Hont m.) Kalvárián a keresztjáró ut, valamint az ottani templomok megújítása.	Bélabánya. (Hont m.) Egy fő és két mellék új oltár és a templom festve.
Selmebánya. Katharina-templom részére egy új mellékoltár.	Hodrusbánya. (Hont m.) Oltárok ujtva és a szentély f. stve.
Selmebánya. Erzsébet kápolna részére egy tölgyfából készült góth-stylű oltár.	Pozsony-Beszterce. (Pozsony m.) Egy új feltámadás.
Selmebánya. Havi boldogasszony-templom részére egy góth-stylű oltár.	Garam-Rév. (Bars m.) Egy Lourdi oltár ujtva és a templom festve.
Vihnye. (Bars m.) A fő- és 2 mellékoltár szentségtartója ujtva.	Tövis. (Zólyom m.) Egy új szent sir.
Hont-Besenyő. (Hont m.) Két oltár és egy szószék ujtva.	Zaluzsány (Gömör m.) Egy új Jézus szt. Szíve oltár.
Alsó-Almás. (Hont m.) Egy új római stylű főoltár, gyóntató-szék és templom festése.	Dalmad. (Hont m.) Egy új főoltár, Nep. sz. János köszöbor és a templom festve.
Ipolyságh. (Hont m.) Egy Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár szt. sittal.	Jakabfalva. (Zólyom m.) Egy új góth stylű mellékoltár.
Hosszafalu (Nyitra m.) A templom festve és oltárok s szószék ujtva.	Úrmény. (Nyitra m.) Egy sz. József szobor állvánnyal.
Egeg. (Hont m.) Egy új Lourdi és egy Jézus szent Szíve oltár.	Nagyvárad. (Bihar m.) A kórház kápolnája részére egy új főoltár.
Vámos-Ladány. (Bars m.) A templom festve és egy új Lourdi oltár.	Magaslak. (Hont m.) Két új mellékoltár és keresztjáró ut.
Repistye-Váralja. (Bars m.) Egy új góth-stylű oltár.	Szt. Antal. (Hont m.) Egy szent sir és egy nagy zászló.
	Aranyosmaróth. (Bars m.) Egy új Jézus szt. Szíve szobra állvánnyal.
	Szélakna. (Hont m.) Ut oltár, egy szószék ujtva és egy új szt. sir.
	Lesenye. (Hont m.) Egy új Lourdi és 1 új Natália szobor.

nus 28-án irt levelében többek közt azt írja: „Különben ha a főtisztelendő úr (t. i. Forgács) véleménye helyes volna, akkor a főtisztelendő urnak saját édes atyját, ami tisztelt ipánkat Forgács Simont (protestáns volt) is méltatlannak kellene itélnie mindazon hivatalokra, melyekkel a császárok föl ruházták.“³ Hozzá teszi, hogy jobb is lesz a lutheránusokra nézve, ha nem törődve a püspökkel — kitől sem a nyitrai püspökséget nem irigyl, sem ezen, sem más világi sorsát — nemcsak alespereseket, de főesperest is függetlenül választanak maguknak. Ezen fenyegetését be is váltotta; a lutheránusok ez időtől fogva alespereseik (*senior*) megerősítését többé nem kérelmezték a püspöktől, sőt az 1610-ki zsoinai zsinaton superintendenst is választottak maguknak.

Miticeus utódjai közül megemlíti: *Illoskítius Jánost* (1611.), *Mitis Istvánt* (1616.), *Paulini Samut* (1633) és *Visliczky Jánost*. Ez utóbbinak kihágásai miatt többször meggyűlt a baja fölfebbvalóival, minek következtében úgy 1652. körül gyakrabban büntetésül a vág-besztercei templomba záratta a testvérek gyülekezete. Egy ilyen gyászos alkalommal, alig fejezte be szomorú kötelességét az egyik testvér a templom-szolgával egyetemben, rá zárván a templom ajtaját, Visliczky kifeszítette az ajtót és nyulbességgel (*cursu leporino*) iramodott haza felé Puchóra, bámuló testvérei nem kis megbotránykozására, mi-höl természetesen újabb kellemetlenségei támadtak.⁴

1643-ban nemcsak lélekszámban, de új valásfelekezettel is szaporodott m városunk. A Limmat partján fekvő Zürichben voltak egyesek, kik Zwingli és társainak működésével és tanításával nem voltak megelégedve, s kivált Hubmaier Boldizsár szorgoskodása folytán új felekezetet alkottak: t. i. az anabaptistakét. Miután Zürichben üldözték őket, idegenben kerestek menedéket, s Németországon lassan átmenve 1525-ben Morvában telepedtek le a Lichtensteinok birtokain. Egy ideig jól ment itt a dolguk, de innen is kizavarták, amikor sokan Magyarországra költöztek. A mi megyénkben Illésházy Gáspár gróf Szoblahón, Dubnicon és Trencsénben telepítette le őket;⁵ I. Rákóczy György pedig 1643-ban Puchóra hozta. Külön városrészt jelölt ki számukra lakásul, mely azóta merva-negyednek nevét viselte, s bizonyos kiváltságokkal ajándékozta meg, melyekről okiratok még most is a m város levéltárában olvashatók. Az 1649-ben Pozsonyban összegyűlt országgyűlés protestáns rendei nyilatkozata szerint már 1647-ben a reformatusokhoz csatlakoztak,⁶ nehogy mint tiltott felekezet további üldözéseknek legyenek kitéve. Papjaik közül csak egynek nevére akadtam — az is már késő korból — *Tre-tius Istvánra*,⁷ különben lengyelországi apostata szerzetes volt, s 1705. körül működött itt. Formális templomuk nem volt soha, egyszerű házakban végeztek imáikat mindvégig, mint az anabaptistáknál általános szokás volt.

Visszatérve a protestánsokhoz, *Perliczy Dániel* pásztor után *Nigrini Miklós* jött, ki 1673-ban a pozsonyi delegált törvényszek elé megidézve elmarasztaltatt, s hivatalától eltiltatt. Ez utóbbi évben az ezen vidéken járó Strassoldo császári tábornok a templomot a katolikusoknak adta át, akik mint látni fogjuk, vajmi kevés számmal voltak. Első kath. plebánosnak a vizitációk bizonyos *Hozúhát* említik, ki midőn Lukiról, hol gyóntatott, haza felé tartott volna, a lutheránusok által meggyilkoltatt. Szelepesényi primás *Csernel Jánosnak* nevezi őt.⁸ Utódjának, *Uhro-wics Tamásnak* csak nevét ismerjük.

(Folyt. köv.)

¹ Vatikáni Magy. Okirattár I. 200 l.

² Fabó A. Mon. Ev. A. C. III. Trencsén mgynél.

³ Memoria Epis. Nitriensis 336 s. kk. II.

⁴ J. L. Holuby Skok do ilamínského priesmyku 171.

⁵ Kath. Szemle 1893. évf. 805 s. kk. II.

⁶ Kazy F. Historia Reg. Hung. VI. 137. pg.

⁷ Dubnicai S. Metamorphosis Fidei orth.

⁸ Sassinék Illov. Letopis II. évf. 237 l.

Zoboron, Aranyhegyen,

a LÁNG-féle NYÁRILAK,

mely egészen újonnan helyreállítva, 3 szoba, 1 fedett, tágas, üveges veranda, konyha, cselédszobából és a szükséges mellékhelyiségekből áll, az egy holdas gyümölcs és diszkert használatával együtt a folyó idényre kiadó.

Közelebbi felvilágosítás Sevcsik Gáspár t. bírónál nyerhető.

Legnagyobb nyeremény

legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
2	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
81700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40
50,000	nyer. és jut. összegben	13.160,000

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjeggyel!

Az egész világban a legnagyobb eséllyel bíró magy. kir. szabad. osztálysorsjáték legközelebb újból megkezdődik.

100,000 sorsjegyre 50,000

pénznyeremény jut, tehát az oldaltálló nyereményjegyzék szerint a sorsjegyek **felét pénznyereménnyel** huzzák ki és egy külföldi sorsjáték sem képes aránylag ily nagy nyereményeket felmutatni, mint a mi magyar osztálysorsjátékunk.

Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

egy millió korona.

Egészben tizenhárom millió 160,000 korona lesz kihuzva és az egész vállalat **állami felügyelet alatt áll.**

Az eredeti sorsjegyek tervszerű árai az I. osztályhoz:

egy nyolcad ($\frac{1}{8}$) frt — **0.75** vagyis **1.50** korona
 egy negyed ($\frac{1}{4}$) " **1.50** " **3.—** "
 egy fel ($\frac{1}{2}$) " **3.—** " **6.—** "
 egy egész ($\frac{1}{1}$) " **6.—** " **12.—** "

utánvét mellett vagy az összeg **előzetes be-küldése** ellenében. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre

f. é. április hó 28-ig

kérünk hozzánk beküldeni.

Török A. és Tsa.

BANKHÁZ

Budapest, V., Váci-körút 4/a.

Sok és nagy nyereményt fizettünk már ki vevőinknek és pedig rövid idő alatt körülbelül három millió koronát.

Rendelőlevelé levágandó. **Török A. és Társa főelárusítók Budapest.**

Kérek részemre ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget ..... korona összegben } utánvételezni kérem } postautalvánnyal küldöm. } A nem tetsző töröndő.

Pontos cím

.....

